Redaktionellt

Nu är den äntligen här – 2025 års nummer av META. I år har vi valt att ha trädgårdsarkeologi som tema, ett nytt fält inom den historiska arkeologin. Ämnet har både breddats och fördjupats de senaste decennierna, tack vare nya frågeställningar, metoder och analyser. Tidigare generationers gröna rum; kålgårdar, fruktträdgårdar, kryddegårdar och örtagårdar har fått en alltmer framskjuten roll i den historisk-arkeologiska forskningen. Genom den trädgårdsarkeologiska forskningen kan helt nya frågor diskuteras och belysas, vilket ger ett grönare perspektiv på tidigare generationer livsmiljöer, vardagsliv, matkultur, ekonomi, estetik och mycket annat.

Detta är tydligt i årets välfyllda nummer av META. I år disputerade också Anna Andréasson Sjögren vid Stockholms universitet, vars avhandling ”Från kål till Paradis. Medeltidens trädgårdar inom dagens Sverige” är den första akademiska avhandlingen som har en uttalat trädgårdsarkeologisk inriktning. I årets nummer har Jens Heimdahl recenserat hennes avhandling. De senaste åren har även det nya översiktsverket ”Svensk trädgårdshistoria” kommit ut med två av de tre banden, där både trädgårdsarkeologi och arkeobotanik har en framträdande roll. Det är tydligt att trädgårdsarkeologi och trädgårdshistoria är på frammarsch. Samtidigt finns det ett stort intresse bland trädgårdsamatörer, där aktuella frågor kring självförsörjning, ekologi och klimatförändringar står i centrum. Det gör att forskningsfältet har ett stort intresse inte bara bland forskare utan även i betydligt bredare lager bland befolkningen. Trädgård är trendigt!

Det finns en stor variation bland artiklarna inom årets tema, vilket också visar på forskningsfältets bredd. I den första artikeln ger Ann-Mari Hållans Stenholm, Karin Lindeblad och Annika Nordström en översikt över trädgårdsarkeologins framväxt i Sverige, med exempel på metoder och analyser

Downloaded by 216.73.217.33 2026-11-24 09:27:49

från såväl restaureringsprojekt i parkmiljöer och som uppdragsarkeologin. Inga Blennå skriver om de arkeologiska undersökningarna i kulturreservatet Axmar bruk, där resultaten används för att öka kunskapen om brukets historiska trädgårdar och som underlag när anläggningarna restaureras.

I årets nummer är flera artiklar uttalat metodinriktade. Anna Andréasson frågar sig hur vi kan identifiera trädgårdarnas gröna golv, gräsmattorna, i arkeologiska material, Karolina Kegel diskuterar frågan hur bärodlingar kan identifieras arkeologiskt och Aja Guldåker använder sig av trädgårdsarkeologisk metod för att närma sig Lunds tidigare trädgårdsodlingar.

De två senaste decennierna har allt fler trädgårdsodlingar, av olika slag, undersökts i både medeltida och tidigmoderna städer. Detta återspeglas i årets nummer, där fyra artiklar handlar om trägårdsarkeologiska undersökningar i urbana miljöer. Christina Rosén diskuterar Göteborgs landerier med utgångspunkt i landeriet Johanneberg, som nyligen undersökts. Emelie Sunding lyfter i sin artikel fram den odlade stadens betydelse för den urbana livsmiljön genom exemplet Linköping. Jimmy A Karlqvist och Åsa Berger diskuterar trädgårdsodling i gruvstaden Falun medan Maria Paring & Mattias Öbrink lyfter fram den odlade delen av staden som en tillgång och resurs i Nya Lödöse.

Som vanligt finns det även plats i META för artiklar och recensioner utanför temat. I årets nummer visar Andrine Nilsen hur kvitton från Svenska Västindiska kompaniets depåstopp i Masthugget i Göteborg kan klarlägga kopplingar mellan lokalbefolkning, verksamheter och skepp. Therese Ohlsson, Bengt Söderberg, Kristian Brink, Felicia Hellgren, Per Lagerås, Ola Magnell och Lars Persson diskuterar bebyggelseutvecklingen i södra Skåne kring år 1000 utifrån en nyligen undersökt storgård i Eskilstorp. Dessutom bidrar Rune Edberg med en recension av en ny bok om vikingarnas historia, författad av arkeologen Cat Jarmans.

Avslutningsvis vill vi rikta ett stort tack till alla er som har bidragit i arbetet med årets tidskrift. Först och främst till artikelförfattarna, men även till er som tagit er tid att sakkunniggranska artiklar, till er som har granskat artiklarna redaktionellt och till redaktionsgruppen.

Till alla läsare önskar vi trevlig läsning! Hoppas att ni är många och att ni finner årets nummer intresseväckande.

Karin Lindeblad & Mirja Arnshav

Downloaded by 216.73.217.33 2026-11-24 09:27:49

Utgivningen av META-historiskarkeologisk tidskrift 2024 har möjliggjorts genom bidrag från: Arkeologikonsult, Arkeologgruppen, Stiftelsen Upplandsmuseet, Bohusläns museum, Kulturmiljö Halland och Stiftelsen Kulturmiljövård.

Downloaded by 216.73.217.33 2026-11-24 09:27:49